

Prokuratorzy w Niderlandach nie stanowią „wykonującego nakaz organu sądowego” w ramach wykonania europejskiego nakazu aresztowania, ponieważ mogą podlegać indywidualnym instrukcjom ze strony niderlandzkiego ministra sprawiedliwości

We wrześniu 2017 r. został wydany przez belgijskiego sędziego śledczego europejski nakaz aresztowania („ENA”) wobec AZ, obywatela belgijskiego, któremu zarzucono popełnienie czynów podrabiania dokumentów, posługiwania się podrobionymi dokumentami i oszustwa. W grudniu 2017 r. AZ został aresztowany w Niderlandach i przekazany organom belgijskim na mocy decyzji rechtbank Amsterdam (sądu rejonowego w Amsterdamie, Niderlandy). W styczniu 2018 r. sędzia śledczy, który wydał pierwotny ENA, wydał uzupełniający ENA w odniesieniu do innych czynów niż te, które były podstawą przekazania AZ, zwracając się w ten sposób do właściwych organów niderlandzkich o odstąpienie od stosowania zasady szczególności przewidzianej w decyzji ramowej w sprawie ENA¹. Zgodnie bowiem z tą zasadą osoba, która została przekazana wydającemu nakaz państwu członkowskiemu w wykonaniu ENA, nie może być ścigana, skazana lub pozbawiona wolności przez organy sądowe tego państwa członkowskiego za przestępstwo popełnione przed jej przekazaniem, inne niż to które było podstawą przekazania, chyba że wykonujący nakaz organ sądowy wyraził na to zgodę². W lutym 2018 r. officier van justitie (prokurator) arrondissementsparket Amsterdam (prokuratury w Amsterdamie, Niderlandy) wyraził zgodę na rozszerzenie zakresu ścigania zgodnie z uzupełniającym ENA. AZ był zatem ścigany w Belgii za czyny wskazane w pierwotnym ENA i uzupełniającym ENA i skazany na karę trzech lat pozbawienia wolności.

W tym kontekście hof van beroep te Brussel (sąd apelacyjny w Brukseli, Belgia), do którego AZ wniósł apelację od wyroku skazującego, zmierza do ustalenia, czy prokuratora prokuratury w Amsterdamie można uznać za „wykonujący nakaz organ sądowy” w rozumieniu decyzji ramowej w sprawie ENA³, który w konsekwencji ma uprawnienie do wyrażenia zgody przewidzianej w tej decyzji ramowej.

Należy zauważyć, że ostatnio Trybunał wielokrotnie wypowiadał się w przedmiocie pojęcia „organu sądowego” w kontekście decyzji ramowej w sprawie ENA, a dokładniej w kwestii, czy można uznać, że prokuratorzy państw członkowskich są objęci tym pojęciem. Miał on zatem możliwość stwierdzenia, że tak było w przypadku prokuratury litewskiej, francuskiej, szwedzkiej i belgijskiej⁴,

¹ Decyzja ramowa Rady 2002/584/WSiSW z dnia 13 czerwca 2002 r. w sprawie europejskiego nakazu aresztowania i procedury wydawania osób między państwami członkowskimi (Dz.U. 2002, L 190, s. 1), zmieniona decyzją ramową Rady 2009/299/WSiSW z dnia 26 lutego 2009 (Dz.U. 2009, L 81, s. 24).

² Artykuł 27 ust. 2, art. 27 ust. 3 lit. g) i art. 27 ust. 4 decyzji ramowej w sprawie ENA.

³ Pojęcie „wykonującego nakaz organu sądowego” zostało zdefiniowane w art. 6 ust. 2 decyzji ramowej w sprawie ENA.

⁴ Zobacz odpowiednio wyroki: z dnia 27 maja 2019 r., PF (Prokurator generalny Litwy), [C-509/18](#) (zob. komunikat prasowy nr [68/19](#)); z dnia 12 grudnia 2019 r., Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg i Openbaar Ministerie (Prokuratorzy w Lyonie i Tours), [C-566/19 PPU](#) i [C-626/19 PPU](#); z dnia 12 grudnia 2019 r., Openbaar Ministerie (Prokuratura Szwecji), [C-625/19 PPU](#); i z dnia 12 grudnia 2019 r., Openbaar Ministerie (Prokurator królewski w Brukseli), [C-627/19 PPU](#) (zob. komunikat prasowy nr [156/19](#)).

lecz nie w przypadku prokuratury niemieckiej⁵. Chociaż wszystkie te sprawy dotyczyły pojęcia „wydającego [ENA]⁶ organu sądowego”, a nie pojęcia „wykonującego nakaz organu sądowego”, to jednak w tym wyroku wydanym w składzie wielkiej izby Trybunał stwierdził, że jego orzecznictwo w tej dziedzinie ma tutaj zastosowanie.

Ocena Trybunału

W pierwszej kolejności Trybunał stwierdził, że podobnie jak pojęcie „wydającego nakaz organu sądowego”, pojęcie „wykonującego nakaz organu sądowego” jest autonomicznym pojęciem prawa Unii i nie oznacza wyłącznie sędziów lub sądów. Pojęcie to obejmuje bowiem również organy wymiaru sprawiedliwości, które uczestniczą w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych w tym państwie członkowskim i działają w sposób niezależny przy wykonywaniu swoich obowiązków związanych z wydaniem ENA, w szczególności w stosunku do władzy wykonawczej, oraz wykonują swoje funkcje w ramach procedury odpowiadającej wymogom skutecznej ochrony sądowej.

W celu określenia treści pojęcia „wykonującego nakaz organu sądowego” Trybunał zastosował zatem te same kryteria, które zostały wypracowane w orzecznictwie dotyczącym „wydających nakaz organów sądowych”, co zostało uzasadnione faktem, że status i charakter tych dwóch organów sądowych są takie same, pomimo że organy te wykonują odrębne zadania. Trybunał wskazał na kilka elementów pozwalających dojść do tego wniosku. Podkreślił, że orzeczenie w sprawie wykonania ENA, takie jak dotyczące jego wydania, powinno zostać wydane przez organ sądowy spełniający wymogi skutecznej ochrony sądowej, w tym gwarancji niezawisłości. Ponadto Trybunał stwierdził, że podobnie jak wydanie ENA, wykonanie ENA może naruszać wolność osoby, której dotyczy nakaz, ponieważ wykonanie to doprowadzi do aresztowania tej osoby w celu jej przekazania. Ponadto Trybunał dodał, że w przeciwieństwie do procedury wydawania ENA, w odniesieniu do której istnieje dwupoziomowa ochrona praw podstawowych, na etapie wykonania ENA interwencja wykonującego nakaz organu sądowego stanowi jedyny poziom ochrony przewidziany w decyzji ramowej w sprawie ENA pozwalający osobie, której dotyczy nakaz, korzystać ze wszystkich gwarancji właściwych dla wydawania orzeczeń sądowych.

W drugiej kolejności Trybunał orzekł, że niezależnie od tego, czy organ sądowy udzielający zgody na odstąpienie od zasady szczególności powinien być tym samym organem, który wykonał ENA, zgoda ta nie może zostać udzielona przez prokuratora państwa członkowskiego, który pomimo że uczestniczy w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości, może otrzymywać w ramach wykonywania swoich uprawnień decyzyjnych indywidualne instrukcje ze strony władzy wykonawczej. Taki prokurator nie spełnia bowiem przesłanek koniecznych do uznania go za „wykonującego nakaz organ sądowy”. Zdaniem zaś Trybunału, w celu wyrażenia zgody, a tym samym odstąpienia od zastosowania zasady szczególności, wymagana jest interwencja organu spełniającego te przesłanki. Decyzja ta różni się bowiem od decyzji dotyczącej wykonania ENA i wywołuje w odniesieniu do osoby, której dotyczy nakaz, skutki odmienne od skutków tej ostatniej decyzji. Trybunał podkreślił w szczególności, że nawet jeśli osoba ta została już przekazana wydającemu nakaz organowi sądowemu, to z uwagi na to, że żądana zgoda dotyczy innego przestępstwa niż to, które uzasadniało przekazanie, może ona naruszać wolność tej osoby, ponieważ może prowadzić do skazania jej za przestępstwo przewidujące surowszą karę.

W omawianej sprawie Trybunał zauważył, że zgodnie z prawem niderlandzkim, chociaż decyzja o wykonaniu ENA należy ostatecznie do sądu, to jednak decyzja o wyrażeniu zgody jest podejmowana wyłącznie przez prokuratora. Ponieważ zaś ten ostatni może podlegać indywidualnym instrukcjom ze strony niderlandzkiego ministra sprawiedliwości, nie stanowi on „wykonującego nakaz organu sądowego”.

UWAGA: Odesłanie prejudycjalne pozwala sądom państw członkowskich, w ramach rozpatrywanego przez nie sporu, zwrócić się do Trybunału z pytaniem o wykładnię prawa Unii lub o ocenę ważności aktu Unii.

⁵ Zobacz wyrok z dnia 27 maja 2019 r., OG i PI (Prokuratury w Lubece i w Zwickau), [C-508/18 i C-82/19 PPU](#), (zob. komunikat prasowy nr [68/19](#)).

⁶ Pojęcie „wydającego nakaz organu sądowego” zostało zdefiniowane w art. 6 ust. 1 decyzji ramowej w sprawie ENA.

Trybunał nie rozpoznaje sporu krajowego. Do sądu krajowego należy rozstrzygnięcie sprawy zgodnie z orzeczeniem Trybunału. Orzeczenie to wiąże w ten sam sposób inne sądy krajowe, które spotkają się z podobnym problemem.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości.

[Pełny tekst](#) wyroku jest publikowany na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793